

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА БІЗНЕС-АДМІНІСТРУВАННЯ

Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Методичні рекомендації з організації самостійної роботи студентів
з дисципліни

"Етика бізнесу"

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 073 «Менеджмент»

Склала к.е.н., доцент Гращенко І.С.

Розглянуто та схвалено

на засіданні кафедри менеджменту ЗЕДП

Протокол № ____ від «__» ____ 20__р.

Завідувач кафедри _____ О.В. Ільєнко

ВСТУП

Метою вивчення курсу є формування системи знань з порівняльного історико-психологічного аналізу розвитку етики на основі вивчення моральних стандартів досвіду різних країн; формування уміння орієнтуватись у сфері економічних відносин з метою використання практичних принципів для вирішення сучасних проблем.

Також метою викладання даного курсу є формування у студентів розуміння системи цінностей, поглядів, норм поведінки ділових людей, засвоєння студентами основних теоретичних положень та вироблення необхідних практичних навичок, що дозволяють підвищити її ефективність в управлінській діяльності.

Завдання викладання: засвоєння студентами теоретичних засад та практичних вмінь етичної ділової поведінки, оволодіння прийомами та нормами розв'язання практичних ситуацій.

Предметом дисципліни є сукупність практичних форм взаємовідносин людей у професійній сфері; їх ціннісний зміст і значимість; процеси чуттєвого пізнання дійсності; комерційний етикет в організаційній поведінці, економіці, фінансах, обліку, маркетингу.

Місце дисципліни в навчальному процесі: дисципліна «Етика бізнесу» пов'язана з етикою та естетикою, менеджментом, соціологією і психологією, риторикою, економікою, освітою та ін.

Вивчаючи проблеми курсу «Етика бізнесу», студенти повинні **знати:**

- сутність етики, культури, норм поведінки;
- організацію взаємодії ділових партнерів;
- сучасних методів оцінки ділових партнерів;
- форм ділового спілкування;
- невербальних і вербальних засобів спілкування;
- колективного обговорення ділових проблем.

Освоєння курсу «Етика бізнесу» передбачає оволодіння студентами навичок і **вмінь:**

- застосування правил поведінки ділової людини;
- сприйняття інформації в різних формах та різними способами;
- ефективного використання невербальних засобів;
- організувати і проводити співбесіду.

Під час вивчення курсу «Етика бізнесу» передбачається розгляд етичних дилем, конкретних ситуацій і проведення їх аналізу; застосування рольових ігор та тестів, тощо.

МОДУЛЬ №1 «ФІЛОСОФІЯ, ПСИХОЛОГІЯ ТА ЕТИКА ПІДПРИЄМНИЦТВА»

Тема 1.1 Етика бізнесу: предмет і специфіка

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Предмет і завдання курсу «Етика бізнесу».
2. Етика бізнесу як наукова дисципліна.
3. Поняття «етика», «мораль», структура та функції моралі.
4. Сучасні погляди на місце етики у бізнесі.

Література

1. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук, О. І. Тимошенко. – К.: ЄУ. – 2006. – 350 с.
2. Статінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
3. Петрунин Ю. Ю. Этика бизнеса / Ю. Ю. Петрунин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Дело, 2004. – 284 с.
4. Етика ділового спілкування: Курс лекцій /Т.К. Чмут та ін. – К.: МАУП, 1999. – 208 с.
5. Чайка Г.Л. Культура ділового спілкування менеджера: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2005. – 448с.
6. Чмут Т., Чайка Г. Етика ділового спілкування: навч. посібник. – К.: Вікар, 2003. – 224с.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати літературу і відповіді на питання у вигляді рефератів або розгорнутих доповідей.
2. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.
3. Підготувати есе на тему «Що для мене етика поведінки»
4. Опрацювати літературні джерела та відповіді на питання теми.

Питання для самоконтролю

1. Дайте означення поняття «особистість».
2. Сутність основних категорій етики бізнесу.
3. Добро і зло.
4. Справедливість.
5. Совість (сумління).
6. Гідність і честь.
7. Ідеал (моральний).
8. Смысл (сене) життя.
9. Щастя.
10. Піклування.
11. Слово бізнесмена.
12. Відповідальність.

Тема 1.2 Основні концепції етики бізнесу

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Релігійна етика
2. Теорія утилітаризму

3. Деонтична етика
4. Етика справедливості

Література

1. Гах Й. М. Етика ділового спілкування: навч. посібник / Й. М. Гах. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 160 с.
2. Ботавина Р.Н. Этика деловых отношений./Р.Н.Ботавина — М.: Финансы и статистика, 2001. —184 с.
3. Єлізарова І. А. Стиль ділового успіху. Навчальний посібник /І.А.Єлізарова-К.: Кондор, 2007 - 160с.
4. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук., О. І. Тимошенко. – К.: ЄУ. – 2006. – 350 с.
5. Статінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
6. Петрунин Ю. Ю. Этика бизнеса / Ю. Ю. Петрунин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Дело, 2004. – 284 с.

Методичні рекомендації

- 1.Опрацювати літературу і відповісти на питання у вигляді рефератів.
2. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.
- 3.Опрацювати літературні джерела та відповісти на питання теми.

Питання для самоконтролю

1. Проаналізуйте зміст поняття «дискредитація етики» в ХХ ст.
2. Охарактеризуйте процес «реабілітації етики» в другій половині ХХ ст.
3. В чому полягає суть "дискусії про цінності"?
4. Яку роль відіграє "принцип відповідальності" в розвитку сучасної етики (ділової етики)?
5. Дайте означення та проаналізуйте категоричний імператив Г. Йонаса.
6. В чому суть діяльності Центру Г. Йонаса?
7. Проаналізуйте комунікативну філософію (етику) як методологічну та аксіологічну основу ділових відносин сучасної епохи.
8. Як впливає процес глобалізації на розвиток бізнесу та менеджменту?

Тема 1.3 Етика бізнесу новітнього часу

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Концепція філософії життя.
2. Етика прагматизму.
3. Етика екзистенціалізму.
4. Етика неопозитивізму.
5. Етика психоаналізу.
6. Метаетика.

Література

1. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук., О. І. Тимошенко. – К.: ЄУ. – 2006. – 350 с.

2. Статінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
3. Петрунин Ю. Ю. Этика бизнеса / Ю. Ю. Петрунин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Дело, 2004. – 284 с.
4. Гах Й. М. Етика ділового спілкування: навч. посібник / Й. М. Гах. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 160 с.
5. Ботавина Р.Н. Этика деловых отношений./Р.Н.Ботавина — М.: Финансы и статистика, 2001. —184 с.
6. Єлізарова І. А. Стиль ділового успіху. Навчальний посібник /І.А.Єлізарова-К.: Кондор, 2007 - 160с.

Методичні рекомендації

- 1.Опрацювати літературу і відповіді на питання у вигляді рефератів та доповідей.
2. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.
- 3.Опрацювати літературні джерела та відповіді на питання теми.

Питання для самоконтролю

1. Ділові відносини як психологічна та етична проблема.
2. Психологічні засади сучасного бізнесу та менеджменту.
3. Етичні засади сучасного бізнесу та менеджменту.
4. Розвиток етики та психології ділових відносин в Україні.

Тема 1.4 Поєднання етики і теорії бізнесу

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Управлінська етика.
2. Етика бізнесу.
3. Стан сучасної етики бізнесу в Україні.
4. Зміст та еволюція поняття «економіка» і «бізнес»

Література

1. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук., О. І. Тимошенко. – К.: ЄУ. – 2006. – 350 с.
2. Статінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
3. Петрунин Ю. Ю. Этика бизнеса / Ю. Ю. Петрунин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Дело, 2004. – 284 с.
4. Єлізарова І. А. Стиль ділового успіху. Навчальний посібник /І.А.Єлізарова-К.: Кондор, 2007 - 160с.
5. Котлер Філіп, Лі Ненсі. Корпоративна соціальна відповідальність./Філіп Котлер, Лі Ненсі — К.: Агенція «Стандарт»,2005. – 560с.
6. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин. Навчальний посібник /Ю.І.Палеха - К.: Кондор, 2009 - 356с.

Методичні рекомендації

- 1.Опрацювати літературу і відповіді на питання у вигляді рефератів.
2. Опрацювати літературні джерела та відповіді на питання теми.

3. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.

Питання для самоконтролю

1. Етичні засади сучасного бізнесу.
2. Етичні засади сучасного менеджменту.
3. “Золоте правило моральності”
4. Прокоментуйте вислів «XX вік – вік технологій, XXI вік – вік психології та етики».
5. Охарактеризуйте етапи розвитку теорій управління.
6. Які сучасні тенденції в розвитку теорій менеджменту?
7. Охарактеризуйте процес розвитку особистісного підходу в менеджменті.
8. Чому «психологію ділових відносин» вважають етичною категорією?

Тема 1.5 Теорії моделей підприємництва

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Моделі сучасної ринкової економіки.
2. Модель ринкової економіки США.
3. Модель шведської ринкової економіки.
4. Модель японської ринкової економіки.
5. Модель німецької національної економіки.
6. Класична й інноваційна моделі підприємництва.
7. Сучасні моделі державного регулювання: кейнсіанська і неокласична.

Література

1. Ботавина Р.Н. Этика деловых отношений./Р.Н.Ботавина — М.: Финансы и статистика, 2001. —184 с.
2. Єлізарова І. А. Стиль ділового успіху. Навчальний посібник /І.А.Єлізарова-К.: Кондор, 2007 - 160с.
3. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук., О. І. Тимошенко. – К.: СУ. – 2006. – 350 с.
4. Статінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
5. Петрунин Ю. Ю. Этика бизнеса / Ю. Ю. Петрунин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Дело, 2004. – 284 с.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати літературу і відповісти на питання у вигляді рефератів.
2. Опрацювати літературні джерела та відповісти на питання теми.
3. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.

Питання для самоконтролю

1. Яка роль етики та етикету у взаєминах керівника та підлеглих?
2. Які, на Вашу думку, умови успішності керівника?
3. Який вплив мають норми етики та етикету на взаємини з клієнтами та партнерами по бізнесу?
4. Прокоментуйте вислів: “Клієнти – це джерело життя для корпорації, і їх треба поважати, як землю, за те, що вона – джерело життя”.
5. Охарактеризуйте стан гендерної рівності в сфері ділових відносин.

6. Які гендерні стереотипи існують в діловій сфері?
7. В чому полягає зміст гендерної рівності в діловій сфері?
8. Як впливають особливості чоловіків та жінок на їх діяльність в діловій сфері?
9. У яких випадках діловий етикет надає перевагу жінці?
10. Які існують типи організаційних культур залежно від ставлення в організації до жіночої статі?
11. Дайте загальну характеристику національних особливостей ділового етикету як важливого фактора відносин у діловій сфері.
12. Проаналізуйте національні особливості ділового етикету однієї з країн.

МОДУЛЬ №2 «УПРАВЛІНСЬКА ЕТИКА ЯК ПСИХОЛОГІЯ СУЧАСНОГО БІЗНЕСУ»

Тема 2.1 Етичні погляди на бізнес і підприємництво

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Етика бізнесу й ділових відносин.
2. Етика й сучасне управління.
3. Етичні погляди на підприємництво.
4. Етика відповідальності як методологічна основа розвитку етики ділових відносин ХХІ століття.
5. Етичні засади сучасного бізнесу.
6. Інституціоналізація етичних основ діяльності організацій.

Література

1. Андреева И. В. Этика деловых отношений / Андреева И. В. – СПб. : Вектор, 2006. – 160 с.
2. Ботавина Р. Н. Этика деловых отношений : учебн. пособие / Ботавина Р. Н. – М. : “Финансы и статистика”, 2004. – 208 с.
3. Вебер Макс Протестантська етика і дух капіталізму: пер. з нім. О. Погорілого / Макс Вебер. – К. : Основи, 1994. – 261 с.
4. Гах Й. М. Етика ділового спілкування : навч. посібник / Гах Й. М. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 160 с.
5. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук, О. І. Тимошенко. – К. : ЄУ. – 2006. – 350 с.
6. Герчикова И. Н. Деловая этика и регулирование международной коммерческой практики : учебн. пособие / Герчикова И. Н. – М. : Консалтбанкир, 2002. – 576 с.
7. Дерлоу Дес Ключові управлінські рішення. Технологія прийняття рішень : пер. з англ. / Дерлоу Дес. – К. : Наукова думка, 2001. – 242 с.
8. Єрмоленко А. М. Комунікативна практична філософія : підручник / Єрмоленко А. М. – К. : Лібра, 1999. – 488 с.
9. Єрмоленко А. М. Філософувати дискурсом. Практична філософія Дитріха Бьолера та берлінська етика дискурсу // Філософська думка. – 2007. – № 1. – С. 107 – 116.
10. Зусін В. Я. Етика та етикет ділового спілкування : навч. посібник. – 2-е вид., перероб. і доп. / Зусін В. Я. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 224 с.
11. Йонас Ганс Принцип відповідальності. У пошуках етики для технологічної цивілізації

/ пер. з нім. – К. : Лібра, 2001. – 400 с.

12. Максвелл Дж. Нет такого поняття, як “делова” етика : пер. с англ. Е. А. Самсонов / Дж. Максвелл. – Минск: ООО “Попурри”, 2004. – 192 с.

13. Малахов В. Г. Етика : курс лекцій. / Малахов В. Г. – К. : Либідь, 2000. – 304 с.

14. Палеха Ю. І. Ділова етика : навч.-методичний посібник. / Палеха Ю. І. – К. : ЄУФІМБ, 2000.– 250 с.

15. Проценко О. П. Етикет в просторі практичної філософії / Проценко О. П. – Харків : ХНУ, 2002. – 240 с.

16. Романовський О. Г. Ділова етика : навч. посібник / О. Г. Романовський, О. С. Пономарьов, О. М. Лапузіна. – Харків : НТУ “ХПР”, 2006. – 364 с.

17. Сердюк О. Д. Теорія та практика менеджменту : навч. посібник / Сердюк О. Д. – К. : Професіонал, 2004. – 432 с.

18. Статінова Н. П. Етика бізнесу : навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К. : КНТЕУ, 2001. – 280 с.

19. Стоян Т. А. Діловий етикет: моральні цінності і культура поведінки бізнесмена : навч. посібник / Стоян Т. А. – К. : Центр навч. літератури, 2004. – 232 с.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати літературу і відповісти на питання у вигляді рефератів.
2. Опрацювати літературні джерела та відповісти на питання теми.
3. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.

Питання для самоконтролю

1. Як впливає процес глобалізації на розвиток бізнесу та менеджменту?
2. Проаналізуйте зміст зростання особистісних факторів ділових відносин?
3. Охарактеризуйте ділові відносини як психологічну проблему.
4. Як впливають знання індивідуально-психологічних властивостей особистості на ефективність ділових відносин?
5. Дайте означення понять «статус», «позиція», «роль» особистості в соціальній групі (колективі).
6. Охарактеризуйте ділові відносини як етичну проблему.
7. Здійсніть аналіз психологічних та етичних засад сучасного бізнесу та менеджменту.
8. Яке значення спілкування у житті людини?
9. Проаналізуйте функції спілкування.
10. Які існують рівні спілкування?
11. Що таке ділове спілкування і чим воно відрізняється від побутового спілкування людей?
12. Визначте сутність та рівні моральної культури ділового ділового спілкування.
13. Які Ви знаєте способи спілкування?
14. Яка роль в діловому спілкуванні маніпуляції та актуалізації?
15. Проаналізуйте теорію трансакційного аналізу як способу ділового спілкування.
16. Зробіть аналіз моделей спілкування за В. Сатиром.
17. Проаналізуйте стилі керівництва.
18. Дайте характеристику вербального засобу спілкування.
19. Які засоби спілкування належать до невербальних?
20. Яку роль відіграє мова кінесики (жести, поза тощо) в діловому спілкуванні?
21. Яку роль у спілкуванні відіграє дистанція?

22. Поясніть, чому вербальні засоби під час спілкування повинні відповідати жестам, міміці?
23. Визначте та проаналізуйте особливості індивідуальної ділової бесіди.
24. Визначте та дайте характеристику форм колективного обговорення проблем.
25. Як можна ефективно використовувати телефон для розв'язання ділових проблем?
26. Які існують правила спілкування по мобільному телефону?
27. Проаналізуйте особливості ділового спілкування в електронному просторі.
28. Охарактеризуйте етапи та процес підготовки до публічного виступу.

Тема 2.2 Етичні принципи і норми підприємців

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Сутність та зміст етики ділових відносин.
2. Етичні принципи в менеджменті.
3. Етичні норми в менеджменті.
4. Основні етичні концепції в міжнародному менеджменті.
5. Фактори, що визначають етичний вибір.
6. Ділова етика в українському бізнес-суспільстві.

Література

1. Єрмоленко А. М. Етика дискурсу Карла-Отто Апеля у контексті українського суспільства за доби модернізації / Єрмоленко А. М. // Філософська думка. – 2007. – № 5. – С. 104 – 124.
2. Герчанівська П. Е. Культура управління : навч. посібник / Герчанівська П. Е. – К. : ІВЦ Видавництво “Політехніка”, 2005. – 152 с.
3. Калашник Г. М. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету : навч. посібник / Калашник Г. М. – К. : Знання, 2007. – 143 с.
4. Кубрак О. В. Етика ділового та повсякденного спілкування : навч. посібник / Кубрак О. В. – Суми : ВДТ “Університетська книга”, 2002. – 288 с.
5. Мартиненко М. М. Основи менеджменту : підручник / Мартиненко М. М. – К. : Каравела, 2005. – 496 с.
6. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин : навч. посібник / Палеха Ю. І. – К. : Кондор, 2008. – 356 с.
7. Хажински А. Гуру менеджмента. Дорога к успеху / Хажински А. – СПб. : Питер, 2001. – 460 с.
8. Цапова В. О. Ділова етика як складова частина духовно-етичного самовизначення людини / Цапова В. О. // Духовність українства. – 2002. – № 4. – С. 110 – 114.
9. Чайка Г. Л. Культура ділового спілкування менеджера : навч. посібник / Чайка Г. Л. – К. : Знання, 2005. – 442 с.
10. Честара Дж. Деловой этикет: публік рилейшнз для всех и для каждого: пер. с англ / Дж. Честара. – М. : ФАИР-ПРЕСС, 1999. – 336 с.
11. Глобальний договір ООН / <http://www.globalcompact.org.ua/ua/about/what>

Методичні рекомендації

1. Опрацювати літературу і відповідати на питання у вигляді рефератів.
2. Опрацювати літературні джерела та відповідати на питання теми.
3. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.

Питання для самоконтролю

1. Прокоментуйте вислів «XX вік – вік технологій, XXI вік – вік психології та етики».
2. Охарактеризуйте етапи розвитку теорій управління.
3. Які сучасні тенденції в розвитку теорій менеджменту?
4. Охарактеризуйте процес розвитку особистісного підходу в менеджменті.
5. Чому «психологію ділових відносин» вважають етичною категорією?
6. В чому суть та зміст етичних засад сучасного бізнесу та менеджменту.
7. Чи може бути бізнес етичним?
8. Проаналізуйте “принципи бізнесу» Декларації Ко.
9. Проаналізуйте сутність та зміст Глобального договору ООН.
10. Обґрунтуйте необхідність соціальної відповідальності бізнесу.
11. Які бар’єри існують на шляху дотримання українськими бізнесменами етичних принципів?
12. Які, на вашу думку, потрібно зробити кроки для встановлення в Україні етичних норм ведення бізнесу?
13. Висловіть свою думку відносно принципу “чесним в бізнесі бути вигідно”.
14. Яку роль відіграє “золоте правило моральності” в діловій сфері?
15. Кодекс ділової етики (“Проктер енд Гембл”);
16. Кодекс принципів ділової етики (“Юнілевер”);
17. Кодекс ділової поведінки (“Кока-Кола”);
18. Звід загальних ділових принципів компанії (“Ройял-датч-Шелл”);

Тема 2.3 Соціологія і етика підприємництва

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Етичні інструменти міжнародних відносин
2. Культура як соціальне явище
3. Соціальний вимір міжнародних відносин
4. Соціокультурний контекст глобалізації

Література

1. Вебер Макс Протестантська етика і дух капіталізму: пер. з нім. О. Погорілого / Макс Вебер. – К. : Основи, 1994. – 261 с.
2. Ботавина Р.Н. Этика деловых отношений./Р.Н.Ботавина — М.: Финансы и статистика, 2001. —184 с.
3. Єлізарова І. А. Стиль ділового успіху. Навчальний посібник /І.А.Єлізарова-К.: Кондор, 2007 - 160с.
4. Котлер Філіп, Лі Ненсі. Корпоративна соціальна відповідальність./Філіп Котлер, Лі Ненсі — К.: Агенція «Стандарт»,2005. – 560с.
5. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук., О. І. Тимошенко. – К.: ЄУ. – 2006. – 350 с.
6. Статінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
7. Петрунин Ю. Ю. Этика бизнеса / Ю. Ю. Петрунин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Дело, 2004. – 284 с.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати літературу і відповідати на питання у вигляді рефератів.
2. Опрацювати літературні джерела та відповідати на питання теми.
3. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.

Питання для самоконтролю

1. Соціально-історичні та психологічні виміри феномену людини-маси та масових суспільств у ХХ ст.
2. Феномен масової поведінки у працях Х. Ортеги-і-Гасета «Повстання мас» та К. Ясперса «Духовна ситуація нашого часу».
3. Технологія навіювання у масових суспільствах: форми, прийоми, умови застосування.
4. Поясніть сутність понять: натовп, маса і громадськість.
5. Поясніть характеристики діючого натовпу за Г.Блумером.
6. Основні положення теорії навчання Е. Торндайка.
7. Наведіть приклад застосування теорії мотивації В.Врума в дії.
8. Яким чином Б.Скінер пояснює зв'язок поведінки індивіда як деякої матеріальної системи з умовами еволюції людського роду? Що в його розумінні є респондтною/оперантною поведінкою?
9. Соціальна матриця соціального управління Дж. Міда.
10. Механізми управління людською поведінкою в рамках парадигми обміну Дж. Хоманса.

Тема 2.4 Соціальна відповідальність у бізнесі

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Соціальна відповідальність як складова сучасної моделі бізнесу.
2. Еволюція концепції соціальної відповідальності бізнесу.
3. Соціальна відповідальність як елемент корпоративної репутації.
4. Етичний кодекс бізнесу. Види і функції етичних кодексів.

Література

1. Вебер Макс Протестантська етика і дух капіталізму: пер. з нім. О. Погорілого / Макс Вебер. – К. : Основи, 1994. – 261 с.
2. Ботавина Р.Н. Этика деловых отношений./Р.Н.Ботавина — М.: Финансы и статистика, 2001. —184 с.
3. Єлізарова І. А. Стиль ділового успіху. Навчальний посібник /І.А.Єлізарова-К.: Кондор, 2007 - 160с.
4. Котлер Філіп, Лі Ненсі. Корпоративна соціальна відповідальність./Філіп Котлер, Лі Ненсі — К.: Агенція «Стандарт»,2005. – 560с.
5. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук., О. І. Тимошенко. – К.: СУ. – 2006. – 350 с.
6. Статінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
7. Петрунин Ю. Ю. Этика бизнеса / Ю. Ю. Петрунин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Дело, 2004. – 284 с.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати літературу і відповідати на питання у вигляді рефератів.
2. Опрацювати літературні джерела та відповідати на питання теми.

3. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.

Питання для самоконтролю

1. Основні принципи підготовки ділових паперів. Ділові листи
2. Форми колективного обговорення проблем: наради, збори, переговори, дискусії, «мозковий штурм»
3. Сутність переговорів та їх підготовка. Стадії переговорів
4. Підготовка та проведення нарад. Збори як форма прийняття колективного рішення
5. Дискусія та її етапи. Використання «мозкового штурму» для розв'язання творчої проблеми
6. Концепція «організаційного розвитку»: представники і погляди.
7. Інститут соціального контролю як складова механізму соціального управління. Які існують за Т. Парсонсом методи формального/неформального контролю?
8. Соціальні норми та санкції у практиці соціального управління.
9. Прокоментуйте актуальність застосування закономірностей мотивації людської поведінки за допомогою соціальних норм і санкцій за П. Сорокіним.
10. Що таке девіантна та деліквентна поведінка? В чому різниця між ними?
11. За якими ознаками класифікуються соціальні технології? Назвіть етапи побудови соціальних технологій. В чому полягає сутність адаптаційних, психологічних, психофізичних та комунікативних технологій, які становлять інтерес для практики соціального управління?

Тема 2.5 Корпоративна етика

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Корпоративна культура: суть, складові, функції.
2. Корпоративна соціальна відповідальність, моделі КСВ.
3. Корпоративна репутація та корпоративний імідж.
4. Корпоративні заходи як інструмент мотивації, їх цілі, функції, способи організації.

Література

1. Єлізарова І. А. Стиль ділового успіху. Навчальний посібник /І.А.Єлізарова-К.: Кондор, 2007 - 160с.
2. Котлер Філіп, Лі Ненсі. Корпоративна соціальна відповідальність./Філіп Котлер, Лі Ненсі — К.: Агенція «Стандарт»,2005. – 560с.
3. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин. Навчальний посібник /Ю.І.Палеха - К.: Кондор, 2009 - 356с.
4. Петрунин Ю. Ю. Этика бизнеса / Ю. Ю. Петрунин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Дело, 2004. – 284 с.
5. Гах Й. М. Етика ділового спілкування: навч. посібник / Й. М. Гах. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 160 с.
6. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук., О. І. Тимошенко. – К.: ЄУ. – 2006. – 350 с.
7. Статінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
8. Петрунин Ю. Ю. Этика бизнеса / Ю. Ю. Петрунин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Дело, 2004. – 284 с.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати літературу і відповісти на питання у вигляді рефератів.
2. Опрацювати літературні джерела та відповісти на питання теми.
3. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.

Питання для самоконтролю

1. Обґрунтуйте необхідність розробки та впровадження Етичних (корпоративних) кодексів.
2. Яку роль відіграють “комітети з етики” в діяльності організацій?
3. Які заходи здійснюються в організаціях з метою розвитку етичної та психологічної культур?
4. Яку роль в розвитку корпоративної культури відіграє рівень етичної та психологічної культури організації?
5. Дайте означення поняття культури.
6. В чому полягає сутність та зміст корпоративної культури?
7. Які функції корпоративної культури?
8. Охарактеризуйте існуючі типи корпоративної культури.
9. Охарактеризуйте корпоративну культуру як багаторівневу структуру.
10. Яку роль в розвитку корпоративної культури відіграє корпоративна місія?
11. Яка роль ділових принципів в практичній реалізації корпоративної місії?
12. Розкрийте сутність та зміст зовнішніх проявів корпоративної культури.
13. Що таке корпоративні символи? Яку роль вони відіграють в розвитку корпоративної культури?
14. В чому полягає символічна роль кольору?
15. Дайте означення фірмового стилю та здійсніть аналіз його елементів.
16. Яка роль інтер'єру в формуванні корпоративної культури?
17. Проаналізуйте зміст та засоби формування корпоративної культури.
18. Функції корпоративної культури
19. Типи організаційної культури

Тема 2.6 Проблеми мікроетики та макроетики

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Основні принципи мікроетики
2. Проблеми прийняття рішень на мікрорівні
3. «Керівник – підлеглий»: основні рівні взаємовідносин
4. Взаємовідношення між корпораціями
5. Корпорація та держава
6. Корпорація та споживачі
7. Корпорація та інвестори

Література

1. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук., О. І. Тимошенко. – К.: ЄУ. – 2006. – 350 с.
2. Стагінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Стагінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
3. Петрунин Ю. Ю. Этика бизнеса / Ю. Ю. Петрунин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Дело, 2004. – 284 с.

4. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук., О. І. Тимошенко. – К.: ЄУ. – 2006. – 350 с.
5. Статінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
6. Вебер Макс Протестантська етика і дух капіталізму: пер. з нім. О. Погорілого / Макс Вебер. – К. : Основи, 1994. – 261 с.
7. Ботавина Р.Н. Этика деловых отношений./Р.Н.Ботавина — М.: Финансы и статистика, 2001. —184 с.

Методичні рекомендації

1. Опрацювати літературу і відповіді на питання у вигляді рефератів.
2. Опрацювати літературні джерела та відповіді на питання теми.
3. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.

Питання для самоконтролю

1. Основні принципи мікроетики
2. Етичні взаємовідношення між суб'єктами макроетики
3. Підприємство і корпорації
4. Корпорація і держава
5. Корпорація та споживачі
6. Корпорація та інвестори

Тема 2.7 Етичний кодекс підприємця

Питання (завдання) для самостійної роботи

1. Концепції ділової етики в прийнятті господарських рішень
2. Етична дилема
3. Поняття «імідж», «репутація», «гудвіл».
4. Складові репутації та іміджу компанії.
5. Способи формування іміджу, його значення в сучасних умовах.
6. Ділова атрибутика підприємства (візитні картки, бренди, логотипи, порт фоліо, рекламна та інтернет-продукція).
7. Діловий одяг. Ділові подарунки.

Література

1. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук., О. І. Тимошенко. – К.: ЄУ. – 2006. – 350 с.
2. Статінова Н. П. Етика бізнесу: навч. посібник / Н. П. Статінова, С. Г. Радченко. – К.: КНТЕУ, 2001. – 280 с.
3. Петрунин Ю. Ю. Этика бизнеса / Ю. Ю. Петрунин. – [3-е изд., перераб. и доп.]. – М.: Дело, 2004. – 284 с.
4. Гах Й. М. Етика ділового спілкування: навч. посібник / Й. М. Гах. – К. : Центр навч. літератури, 2005. – 160 с.
5. Герасимчук А. А. Етика та етикет / А. А. Герасимчук., О. І. Тимошенко. – К.: ЄУ. – 2006. – 350 с.
6. Котлер Філіп, Лі Ненсі. Корпоративна соціальна відповідальність./Філіп Котлер, Лі Ненсі — К.: Агенція «Стандарт»,2005. – 560с.

7. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин. Навчальний посібник /Ю.І.Палеха - К.: Кондор, 2009 - 356с.

Методичні рекомендації

- 1.Опрацювати літературу і відповідати на питання у вигляді рефератів.
2. Опрацювати літературні джерела та відповідати на питання теми.
3. На основі опрацьованої літератури підготувати відповіді на питання для самоконтролю.

Питання для самоконтролю

1. Що включає поняття “імідж”?
2. В чому полягає суть іміджу організації?
3. Дайте характеристику іміджу як основи успіху ділової людини.
4. Охарактеризуйте зовнішні та внутрішні чинники іміджу ділової людини.
5. Яку роль відіграє самооцінка у формуванні іміджу?
6. Як впливає зовнішній вигляд на імідж ділової людини?
7. Що притаманно зовнішньому вигляду ділового чоловіка?
8. Охарактеризуйте складові зовнішнього вигляду ділової жінки.
9. Що слід розуміти під поняттям “манери ділової людини”?
10. Поміркуйте над іміджем своєї професії.
11. Розкрийте зміст основних моментів домовленості про ділову зустріч.
12. Які особливості вибору території проведення ділової зустрічі?
13. Назвіть та прокоментуйте етапи підготовки та проведення ділової зустрічі.
14. Як ефективно підготуватися до проведення ділових переговорів?
15. Розкрийте сутність та зміст принципового (гарвардського) методу проведення переговорів.
16. Які тактичні прийоми застосовуються в процесі ведення переговорів?
17. Якими є основні прийоми сприйняття партнера при веденні переговорів?
18. Яку роль в налагодженні ділових стосунків відіграє презентація?
19. Розкрийте особливості підготовки та проведення презентації.